

rörelsens program, ej endast i fråga om dispositioner utan också beträffande mensurprinciper, intonation, pipmaterial etc., i samma mån skall det säkerligen erbjudas dem rikare möjligheter att erhålla arbete. En annan icke mindre glädjande och hoppningivande erfarenhet är den förståelse präster, organister och arkitekter visa för reformsträvandena på detta område. Att alla utan undantag skulle kunna väntas acceptera de nya ideerna vore väl orimligt begärt. Under sina orgelresor har orgelrådets medlemmar emellertid ej förnummit annat än sympati för sitt arbete. Att grov okunnighet trots allt ännu råder på ett och annat håll, har tyvärr orgelrådet också fått erfaras. Mycken upplysning är tydligen här av nöden. Det är orgelrådets förhoppning, att under det nya verksamhetsåret kunna bidra till att åtminstone i någon mån skingra detta mörker.

Waldemar Ahlén.

Introitus på Kyndelsmässodagen.

I denna tidskrifts decemberhäfte förra året meddelades några gammalkyrkliga melodier till vår högmässas nuvarande introitus. Här lämnas i svensk dräkt Kyndelsmässans gamla introitus med sin text ur Psalt. 48:10, 11 och 48:2. Beträffande utförandet hänvisas till decemberhäftet. Påpekas må att denna introitus av Laurentius Petri — i anslutning till medeltida tradition — användes också på 8:e söndagen efter Trefaldighet samt att den torde lämpa sig även vid en del andra tillfällen, t. ex. på tacksägelsedagen och vid kyrkmässa.

K. Peters.

Dansk kantorsexamen.

Svensk kantorsexamen efter 1930 års stadga är ju endast att betrakta som en utvidgning av den gamla kyrkosångareexamen, dansk kantorsexamen stiftades däremot först hösten 1934. Det är därför helt naturligt, att denna än så länge saknar den fasta organisation, som utmärker vår examen. Man kan säga, att den danska i sin nuvarande gestalt icke ens lämnat experimentstadiet.

Det Kgl. Danske Musik-Conservatoriums Kantor- og Korskole började sitt första verksamhetsår d. 16 jan. 1935 och avslutade det d. 22 jan. 1936 med examen för nio danska och en svensk kyrkomusiker efter att hava pågått tre tim. varje vecka under tiden jan.—maj och sept.—dec. För att vinna inträde till skolan fordras antingen avlagd organistexamen eller inträdesprov, där sö-

Introitus på Kyndelsmässodagen.

KÖR I och II

Vi tän - ka, Her - re, på din nåd och här - lig - het,

när vi stå i ditt tem - - pel: så - som ditt namn, o

Gud, så när ock ditt lov in-till jor - dens

än - - dar; din hög - ra hand är full av rätt-fär - dig - het.

KÖR I

KÖR II

Psalm: Stor är Her-ren och högt lo - vad i vår Guds stad,

på sitt he - li - ga berg. Ä - ra va - re Fa - dern och So - nen

och den He - li - ge An - de. Så - som det var av be - gyn - nel - sen,

nu är och skall va - ra från e - vig - het till e - vig - het. A - men.

Kör I och II upprepa tillsammans introitus: *Vi tänka, Herre - - - rättfärdighet.*

kanden visar sig äga nödiga förkunskaper för att kunna följa undervisningen. Vad den sistnämnda bestämmelsen beträffar har den ännu icke tillämpats i praktiken. Avlagd kantorsexamen medför icke rättighet till viss befattning utan är i likhet med organistexamen att betrakta som en lärdomsgrad. I verkligheten är det emellertid så, att kyrkomusiker med konservatorieexamen äga företräde vid tillsättandet av organist- och kantorsbefattningar.

Den kyrkomusikaliska renässansen i Danmark sammanfaller helt och hållet med en enda mans livsverk, Thomas Laub. Följande citat ur hans bok »Musik og Kirke» kunna sägas vara hans testamente till Danmarks kyrkfolk: »Ingen har som Grundtvig haft sans for den historiske sammenhæng gennem tiderne. Alt åndeligt, alt levende havde for ham et levnedsløb. Og det gælder da ikke mindst kirken, hvis liv han så som en enhed, en helhed, også forstået på den måde, at hvis der efter en død tid trængtes til fornyelse, var midlet ikke det at opfinde splinternye livskræfter, nej det det kom an på, var at vende tilbage på den gamle kirkegrund, så skulde det nye der trængtes til nok vokse frem, måske i ydre form forskelligt fra de ældre foreteelser men aldrig med et indhold af en anden ånd, aldrig i modsigelse af det oprindelige». (Se sid. 132.) »Der er nu kun ét at gøre: vi må vende tilbage til den gamle ægte kirkesang, pode vor gudstjænestesang ind i dens stamme; af den skal så alt det nye vokse frem som vi har brug for. Og her må vi lære af Grundtvig, som han både se tilbage, til den uforanderlige kirkegrund, og frem, til den kommende herlighed som skal vokse op af den». (Se sid. 174.) »Der er et ord som gælder for alt der har med kirke at gøre: *den som vil være stor må være tjæner*. Vi som elsker kirkelig kunst, vi glæder os over at vi har set dette ord stadfæste sig gang på gang, — ved oldkirkens, ved Palestrinas, ved Luthers sang». (Se sid. 175.) Det må sägas till konservatoriestyrelsens heder, att den förvaltat arvet väl, då den anmodat magister Mogens Wöldike att leda undervisningen vid dess kantorsskola. Vad fordras då för att Laubs ideal — liturgisk sång efter gammalkyrklig förebild, koralsång enligt reformationstraditionen och körsång, där Palestrina, Walter, Eccard, Hassler m. fl. äro målet — skola kunna förverkligas? Jo, församlingen måste ha en kör, som leder dess sång, och kören i sin tur en god kantor. Det skall i detta sammanhang påpekas, att konservatoriet även utbildar kyrkokörmedlemmar vid en ettårig kyrkosångskurs, vars undervisning delvis sammanfaller med kantorsskolans.

Laub säger, att det finns endast en väg att gå, om man vill lära känna sann och äkta kyrkomusik — den historiska. Han ger själv en utmärkt historiskt orientering i sin bok »Musik og Kirke». Denna blev helt enkelt kantorsskolans schema. Laub talar i inledningen om den danska koralskatten. Detta betyder, att eleverna under två månader dirigerat koraler en timme i veckan och sjungit sådana en timme och därvid ingående dryftat alla tänk-

bara problem. Bibelske Psalmer¹⁾ och ett litet belgiskt kyriale²⁾ ha varit åskådningsmaterial till den gregorianska epoken. Deltagarna få läsa om, hur polyfonien utvecklats från sin blygsamma början, organum, via de nederländska skolorna fram till sin fulländning, Palestrina. Därefter uppträder åter den protestantiska koralen i sättningar av Walther, Gesius, Eccard, Prätorius, Goudimel, Hassler m. fl. Och märk väl, bakom varje namn döljer sig en musikalisk upplevelse. Nothäften delas ut. Eleverna få antingen själva arbeta — sjunga, dirigera, spela partitur — eller följa med i noterna och höra körsatserna på piano eller i grammofoon. Helt naturligt fordras ett enormt notmaterial för att kunna demonstrera alla dessa kompositioner. De finnas tillgängliga i bibliotek tillhöriga Ceciliaföreningen, Palestrinakören, S:t Anne Vestre Skole och Christiansborgs slotskirke.

Danmarks kyrkomusikaliska tradition är synnerligen fattig, ett undantag utgör dock koralen. Men det arbetas i våra dagar så mycket mer på att bevara det lilla som finns. Thomissøns Salmebog utgavs i faksimileupplaga 1933, Jespersøns Graduale 1935. Mogens Pedersøns samlade produktion finns i praktverket Dania Sonans (se utförlig recension i denna tidskrift febr. 1934). Dessutom förekommer 12 koralsättningar ur Pratum Spirituale i serien Folke- og Skolemusik årg. I, 5. Dessa arbeten ha självfallet varit tillgängliga för eleverna. Kingo, Schiørring, Breitendich, Zinck, Weyse, Rung, Barnekow m. fl. ha demonstrerats ur originaltryck. Så äro vi till slut framme i vår egen tid med Laub.

Alla elever vid konservatoriet tillhörande 2:a och 3:dje årsklasserna äro skyldiga att en gång i veckan delta i en timmes körsång. Däri medverka också kyrkosångskursen och kantorsleverna. Under magister Wöldikes ledning inövas här en del större och mindre verk lämpliga att uppföra vid kyrkokonsert. Jag nämner blott några: J. S. Bach, Kantat n:r 21 »Ich hatte viel Bekümmernis»; Händel, Kröningshymn; Buxtehude, kantaterna »Send hid din Engel» och »Magnificat anima mea»; Mozart, Requiem m. fl. Även några profana körsånger av Archadelt, Brahms och Mendelsohn ha beretts plats på repertoaren.

Från och med början av november har all tid tagits i anspråk för examensuppgifterna. Kören uppdelas i två grupper. Den ena sjunger kl. 3—5 och den andra kl. 4—6. De blivande kantorerna pröva nu sina krafter som dirigenter på en kör, vars storlek ibland uppgår till 50 personer. Repertoaren består av 20 kompositioner från skilda epoker: Isaac, Palestrina, Walther, Goudimel, Eccard, Hassler, Barth. Gesius, Mogens Pedersøn, Thomas Laub, Knud Jeppesen och Povl Hamburger. Den 20 dec. är kursarbetet slut. Deltagarna samlas åter i jan. till en generalrepeti-

¹⁾ Bibelske Psalmer i Udvalg med oldkirkelige Melodier ordnet af »Theologisk Oratorium», 2:a uppl. Regensen, Köpenhamn K. 1933.

²⁾ Missel quotidien et vespéral par dom Gaspar Lefebvre, l'abbaye de Saint-André, Lophem, Belgique.

tion, där var och en får ägna 10 min. åt en självvald komposition ur examensrepertoaren. Två dagar före examen hämta eleverna sin examensuppgift. Den 22 jan. visar examinanderna sina färdigheter vid offentlig prövning under 20 min. — Den första danska kantorsexamen har ägt rum.

Inga Johnsson.

Lägre organistexamen.

För att dryfta med examinationen sammanhängande frågor samlades efter initiativ av domkyrkoorganisten H. Weman, Upsala examinatorerna för den s. k. lägre organistexamen till en konferens i Stockholm 23—24 april 1935. Att intresset för saken var stort framgår därav att ej mindre än 7 av landets 8 examinatorer hörsammat kallelsen. Närvarande voro sål. examinatorerna från Falun, Kalmar, Linköping, Luleå, Lund, Umeå, Upsala. Från Akademiens sida visades ävenledes det allra största intresse. Akademiens sekreterare professor O. Morales och professor O. Olsson deltog i förhandlingarna.

Alldenstund en del önskemål, närmast avseende ett förtydligande av gällande föreskrifter, redan blivit av Akademien gillade, torde det vara av intresse särskilt för dem som förbereda sig till examen att få del av fattade beslut.

Då gällande kursplan på grund av sin ofullständighet är att anse som ett provisorium, hemställdes till Akademien om vidtagande av åtgärder för utvidgande och förtydligande av kursplanen. Då det givetvis ligger i Akademiens eget intresse att möjligast största enhetlighet i tillämpningen genomföres över hela landet, sammanfalla dessa önskemål med Akademiens egna. Som en omedelbar följd härav uttalade Akademiens sekreterare i cirkulärskrivelse till samtl. examinatorer (den 7/6 35) att följ. föreslagna ändringar avseende ett förtydligande av kursplanen omedelbart bära tillämpas:

Betr. orgelprovet: Den för de tre högre betygsgraderna nödvändiga färdigheten i transponering av koraler och mäsas må äga följande omfattning:

- a) för betygsgraderna AB och a:
transp. av koraler (ej kyrkotonararter) $\frac{1}{2}$ o. 1 tonsteg nedåt samt transp. $\frac{1}{2}$ o. 1 steg nedåt av följande partier ur mässan: Helig, Gloria, Salutation, Sursum corda, Praefation.
- b) för betygsgraden A:
transp. av samtliga koraler och samtliga stycken i Missale $\frac{1}{2}$ o. 1 steg nedåt och uppåt.

Betr. det skriftliga harmoniprovet:

Detsamma må, då blott koral och modulation skrivs,